

og slå sammen foreninger -, kort sagt til å gjøre hvad det ville, slik at foreninger i Norge fra nu av er like rettsløse som vi privatpersoner lenge har vært.

Han fortsatte med å si at i henhold til denne forordning om foreninger hadde han besluttet:

A. Alle de vitenskapelige organisasjoner som hadde skrevet under på henvendelsen til Terboven var fra nu av oppløst. (Dette er altså tilfellet med foreningene av vitenskapsmenn ved Universitetet og alle høyskolene i Oslo, på Ås, i Bergen og Trondheim.)

B. Styret og sekretærer i alle de andre organisasjoner som har undertegnet er avsatt og i deres sted hadde han opnevnt N.S.-folk som skulle lede dem etter tyske prinsipper.

Nu skulle han - fortsatte Hagelin - rope op navnene på de avsatte og på de nye "kommisarere" som han hadde opnevnt og de skulle så komme frem og samle sig på hans høire side. Og dermed begynte en forestilling som tilfredsstillet nysgjerrigheten angående alle de menn og kvinner og hirdfolk som var strømmet inn i salen da Terboven hadde gått.

De var nemlig de nye makthavere i foreningene, og hirden ordnet så køen til høire for Hagelin etterhvert som han ropte nevnene op. Da han var ferdig sa han at nu skulle de gamle styremedlemmer og de nye gå til de respektive foreningers kontorer og der la maktoverdragelsen finne sted. Representantene for de oppløste foreninger kunne gå hjem.

=====

Vi skal ikke inngående kommentere det som inntraff i Norges Stortingsbygning 18. juni 1941. Det tør være nok å gjengi hvad en sa da de forlot bygningen:

- Her må nok luftes godt ut før vi igjen kan ta den i bruk.

=====

NYE ARRESTATJONER.

Blant de siste arresterte er den mest populære av rikets fylkesmenn, Gabrielsen i Troms og Finnmark. - Fylkesmann Five i Nord-Trøndelag er avsatt.

=====

Kopier om du har skrivemaskin. Serd iallfall dette eksemplaret fra dig. Sørg for at det kommer ut på landsbygden.

T I D E N S T E G N S. P. anm. 901 1941

32. årgang	Grunnlagt av O. Thommessen	4. juli 1941	Nr.88

ET EKSEMPEL TIL EFTERFØLGELSE.

Under forrige verdenskrig kom det regelmessig ut et blad i Belgia som het "La libre Belgique". Det keiserlige Gestapo jaget bladet i fire år, men forgjeves. Belgierne elsket sitt frie talerør, og enhver som visste noe eller ante noe tidde stille. -

La oss være like tause som belgierne. Vi tier sammen og holder ut sammen.

KOMMENTAR.

Det beste som kan sies om krigen mot Russland blev sagt av Björnstjerne Björnson i diktet "Mit Følge" :

Hvem ej har kjærlighed i det små,
han kan ej mængdens, ej minnets få.
Hvem ej kan bygge sit eget hus,
hvad stort han bygger går og i grus.
Med sejr fra Moskva til Cartagena
han dør dog ensom på St. Helena.

Mappe 1
Eksp. 88
Arg. 1941
O.V. 2742/
Jfr. 901/41

KIRKENS BISKOPPER SIER IGJEN FRA OM KIRKENS PLIKTER.

For en tid siden beklaget Kirkedepartementet sig over forskjellige forhold som sinket "nyordningen". Det skjedde i en skrivelse fra kat. statsråd Schanche og fhv. prost, midlertidig ekspedisjonschef Feyling, som i den korte tid han har tilhørt NS har vist en sjelden utviklingsdyktighet, og allerede er kommet så langt at han skriver om lydighet mot Gud og "Førerens" i samme nu. Skrivelsen var rettet til bl. andre biskopperne, og krevet at "prestene i forkynnelsen inntil videre skal la det rent evighetsmessige og det oppbyggelige i evangeliet stå i forgrunnen."

I denne forbindelse har samtlige landets biskopper: Eivind Berggrav, J. Stören, J. Maroni, Andreas Fleischer, H. Hille, G. Skagestad og Wollert Krohn Hansen sendt ut en rundskrivelse, hvori det blandt annet heter :

" Det er klart at det er de evige guddommelige sannheter og først og fremst evangeliet om frelsen i Kristus, som skal forkynnes. Men denne forkynnelse skal ta sikte på å omskape menneskelivet på jorden, like fra hjertets innerste og ut over alle områder av samliv mellem mennesker. Det evige ord skal kaste lys over det dagsaktuelle i vårt og i alles liv. I en syndig verden er det uunngåelig at der blir ting i den enkeltes såvel som i samfunnets liv som under Guds ords får dommen over seg. Det "oppbyggelige" i betydningen det "ufarlige" vilde være en fornektelse av den Gud som vil ramme samvittigheten nettopp der hvor det kjennes aktuelt og ubehagelig. Men her gjelder det selvfølgelig at Guds ord behandler oss alle likt, uten hensyn til

Vend.

nasjonale, politiske eller sociale særforhold.

En kan ikke overfor Guds ord og forkynnelsen trekke en vilkårlig grense, og si at det som er på den andre siden av denne grensen er verdens frie domene. Da i forrige slektledd visse kretser hevdet programmet "kunsten for kunstens skyld" og ville leve etter denne parole som om moral ikke hadde noe å si, gjorde kirken energisk motmæle og førte en kvass kamp. Dette vil alltid bli tilfelle, enten det så gjelder kunstneriske, politiske eller økonomiske livsområder hvor en vil skalte og valte som en finner for godt uten hensyn til om det er stikk imot Guds klare ord og bud. En slik spaltning av livsområdene strider mot Guds krav på det hele menneske og på det alt omfattende i menneskers samliv. Uforanderlig består kallet til Jesu disipler om å være verdens lys og verdens salt.

Om alt dette står kirken samlet i sin bekjennelse og i sitt trosfelleenskap. Derfor har ved sin ordinasjon hver prest fått seg overgitt det hellige presteembete "med rett og myndighet til å forkynne Guds ord, å forvalte de hellige sakramenter, å ha omsorg for syke og fattige og hjelpeløse, å trøste de sorgfulle og veilede de villfarende og ellers å utføre alt som hører til hans hellige kall, etter Guds ord og vår kirkes ordninger."

Dette er Alterbokens ord, og de er Den norske kirkes lov. Kirken har sine ordninger som ikke kan fravikes uten at kirkens vesen og ordets frihet blir forfusket. Til disse ordninger hører den vakt om ord og sakramenter som tilkommer kirken alene, ved dens dertil ordinerte og forpliktete tilsynsmenn. Med rette går derfor menighetsråd og prester i de mottatte henvendelser ut fra at biskopene er kirkens tilsynsmenn og at veiledning angående forkynnelse og sjelesorg og personlig kristelig liv hører inn under dem. Det forhold som ved ordinasjonen er fastlagt mellom biskop og prester og menigheter er et uttrykk for kirkens suverene myndighet i alt det som bekjennelsen betegner som de innerste hellige ting. Dette er det av alle anerkjente og eneste mulige grunnlag hvorpå en evangelisk-luthersk kirke har et forhold til den stat som på folkets vegne ordner med de ytre ting i folkets kirke.

Kirken blander seg ikke inn i det politiske i politikken. Der er kristelig sett full frihet til å velge statsformer og politiske ordninger så lenge det ikke blir istandbragt noe som krenker den hellige rett som for hvert menneske er grunnfestet i evangeliet. Hvad kirken ifølge Guds ord står for er, at enhver ordning skal gi frihet for det folkelivets salt som er gitt oss i Guds bud, og hvorpå alt menneskeliv skal prøves."

BEVISENES MENGDE BRAGTE DEM TIL TAUSHET.

Vi kan innestå for riktigheten av følgende beretninger :

En tysk forretningsmann som for en tid siden besøkte Oslo, benektet at tyske soldater hadde satt ild på fredelige bønders gårder.

En amen civil tysker benektet at hans landsmenn hadde ødelegt Kristiansund. Han sa at det var engelskmennene som hadde gjort det, og han benektet også

at tyske militære og civile autoriteter jaget beboerne ut av private hus, hjem og kontorer i Norge uten å la dem få med sig mere enn gangtøi og personlige effekter.

Bevisernes mengde - fotografier, adresser og personlige prov - bragte dem til taushet.

DET VANSTYRTE NORGE.

Hvis du leser avisene vil du daglig se beviser for at vi til 9de april 1940 var et vanstyrt folk. Vi nevner enkelte eksempler til eftertanke:

I Vestfold er tuberkulosen i de siste ti år gått ned med 60%.

I Bergen er dødsfallene av tuberkulose fra femåret 1912/1916 til femåret 1935/1939 gått ned fra 1.07 til 69 pr. år, eller fra 2.06 til 0.65 pr. ett tusen innbyggere.

I Norge satt der fra 1814 til 9de april 1940 ikke folk i fengsel uten efter lov og dom.

KULTURARBEIDET PÅ TEATRENE.

Landets skuespillere holder trofast ut, og foregår enkelte av teaterchefene med et godt eksempel. Det siste som har hendt er følgende :

Det blev utferdiget en forordning som foreskrev at teatrene skulde søke koncesjon, og forordningen viste også at den virkelige ledelse av teatrene kom til å ligge i kst. bureauchef Finn Halvorsens hender. Styret i Nationaltheatret drøftet om man skulde søke koncesjon eller ikke, men flertallet, direktør Harald Grieg, professor Francis Bull og den finske generalkonsul J. Sejersted Bødtker vilde ikke søke på grunn av den behandling skuespillerne fikk. De to ulovlig opnevnte NS-medlemmer av styret, "ordfører" Fritz Jenssen og herr Holtskog, varslet straks rette vedkommende om dette utfall av sakens behandling i styret, og så forsøkte departementet et kup: Det avsatte de 15 medlemmer av representantskapet som var opnevnt av stat og kommune, og dagen før representantskapsmøtet som skulde behandle styrets innstilling, blev det opnevnt 15 NS-er som nye offentlige medlemmer. Men kuppet gikk i vasken, idet de 17 gjenværende private representantskapsmedlemmer alle sluttet sig til styrets forslag, som således blev vedtatt med 17 mot 15 stemmer.-

Umiddelbart efter møtet blev de 3 hederlige styremedlemmer arrestert sammen med vara-ordføreren i representantskapet, advokat Jens P. Heyerdahl. Representantskapets ordfører, statsråd Arne Sunde, er som man vet hos kongen. - Dagen efter blev første varamann i styret, professor A. W. Brøgger, også arrestert.

Det forlyder at de skal stilles for "folkeDOMstolen" allesammen. Videre forlyder det at tyskerne har visse planer om å bygge om Nationaltheatrets bygning. De har henvendt sig til teatrets arkitekt, herr Bull, og tilbudt ham å assistere den tyske arkitekten de har utsett til å lede ombyggingen, men herr Bull sa nei takk.

Det heter videre i teaterkretse i Oslo at de andre statsunderstøttede scener har tatt samme standpunkt som Nationaltheatrets styre.

Vend.

"FOLKEDOMSTOLEN".

Denne svindel-institusjon får i nær fremtid meget å gjøre, da 33 fremstående borgere fra hele landet - inklusive de ovennevnte Nationalteatrets tillitsmenn - skal stå til rette for sine patriotiske handlinger.

SMÅNYTT FRA MANGE KANTER.

OSLO: Det forlyder at det fra høsten vil bli innført vedrasjonering. Dette må vel betraktes som en stor seir for nyordningen og for NS, som herved kan stille nye biler og jernbanevogner til fiendens disposisjon.

ÅLESUND: En hel del av byens fremstående borgere er arrestert, det sies 52 stykker. Blandt de arresterte som skal være sendt til Grini ved Oslo er: overrettssakfører Thorsvik, grosserer Harald Rønneberg, repsluger Olaf Rønneberg og Aarsæther junior. De blev hjertelig hyldet ved avreisen.

BERGEN: Her er utferdiget en rekke bestemmelser som innskrenker bevegelsesfriheten. Byens befolkning tar den med godt humør, for rett som det er har den opmuntrende besøk av engelske flyvere.

OSLO: Generalkonsul Ellef Ringnes har sendt venner i Tyskland et langt brev om forholdene i Norge under Quislingstyret, og slutter med å si at han anser sitt 25-årige arbeide for bedre forståelse mellom Norge og Tyskland for tilintetgjort av Quislings regime.

NARVIK: Direktør Hoel ved Malmbolaget skal være arrestert.

OSLO: Sverre Krogh, den tidligere kommunistiske redaktør og stortingsmann, var den første fra den kant som "gikk over" og blev belønnet med en stilling som bureauchef i kulturdepartementet. Nå har han fått den lønn han fortjener: for noen dager siden blev han avsatt i departementet.

HARSTAD: Etter hvad "Harstad Tidende" for 16. juni opplyser startet bare 3 unge damer i riksmarsjen i Harstad. NS-ordføreren, lærer Methi, stod for flaskoen.

STAVANGER: NS-ordfører dr. Næss hadde hardt vær på sitt siste bystyremøte. Blandt annet blev det påvist at han hadde sendt ut et misvisende referat fra forrige møte.

SARPSBORG: NS-ordføreren Stensmark blev i siste bystyremøte anklaget for å helle sin egen kake, eller rettere sin families. Det dreiet sig blandt annet om ansettelse av organist, og Stensmark hadde gitt en innstilling som avvek helt fra menighetsrådets - en pårørende av ordføreren var blandt ansøkerne. Ordføreren innstilling hadde vakt sterk kritikk i byen, og i sitt første innlegg om saken gav ordføreren uttrykk for sin harme over dette - "jeg finner denne opposisjon høist merkelig," sa han, ifølge Sarpens referat 21. juni. Imidlertid blev det i debatten fra en rekke talere fremført vektige argumenter mot ordføreren kandidat, og det endte med at ordføreren efter nokså forvirrede uttalelser måtte gjøre kувending og ansette den kandidat han først hadde motarbeidet på det sterkeste.

8
Mappe /
Eksp. 89
Arg. 1941
O.V. 2742
Jfr. 4

Kopier hvis du har skrivemaskin. Send iallfall dette eksemplaret fra dig. Sørg for at det kommer ut på landsbygden.

T I D E N S T E G N

32. årgang | Grunnlagt av O. Thommessen | 21. juli 1941 | Nr. 89

Vi vil atter gjenta appellen til våre lesere om å motta og bringe oss videre i taushet, uten gjetninger og formodninger. La oss handle sammen og tie sammen i forvissning om at vi på den måten best tjener den sak alle gode nordmenn kjemper for: et fritt Norge, hvor sannheten ikke behøver å gå bakveier.

V Å R F R I H E T .

Selv om friheten i denne tid på alle hold blir truet og trampet på, så la oss ikke bli motløse. Så lenge det er mennesker på jorden skal friheten ikke dø, slik som Wergeland gir det uttrykk i sitt dikt "Spaniolen":

Land forgaaer; - mon synker Verden?
Mænd forgåe; - mon Frihed vel?
Født med første Engel er den,
dør ei før den sidste Sjel.
Da tilbage
maa den drage
i Guds egen Barm sin Sjel.

KONG HAAKONS TALE FRA LONDON 10. JULI 1941.

Efter alt hvad der er hendt ute og hjemme siden jeg sist talte i kringkastingen, føler jeg trang til å sende en hilsen til nordmenn hvor de enn ferdes, og til det utflyttede Norge.

Jeg uttaler min takk og beundring for den fasthet og ro som dere hjemme fortsatt viser. Som dere hørte av utenriksminister Lies tale i kringkastingen forleden dag, er aktelsen og beundringen for deres ukuelige holdning, i Storbritannia som i verden forøvrig, stor, og den bidrar mer enn dere kanskje selv forstår til å lette arbeidet for oss i retning av vår andel av den oppgave å frigjøre vårt fedreland.

Likeledes ønsker jeg å uttale en varm takk til vår handelsflåte og de menn som med ukuelig mot fremdeles viser det friske norske flagg på alle hav, og som ved sin innsats gjør sitt ytterste for å hjelpe våre allierte, og herved har bidratt til å øke forståelsen av Norges sak. Jeg vet at dere sjöfolk som er avskåret fra hjem, slekt og venner ofte må føle engstelse og savn og uvisshet om de kjære der hjemme, men dere har tross dette ikke sveket i prøvelsens stund, og for dette sier jeg dere alle en hjertelig takk.

Også til det utflyttede Norge i Amerikas Forenede Stater og i andre land sender jeg min hilsen og en varm takk for all den sympati og loyalitet hvormed dere i denne tiden omfatter Norges kamp for friheten. Denne medfølelse styrker oss i vårt arbeide og i troen på vår Vend.